

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан соціально-гуманітарного
факультету
Оксана ГОМОТЮК

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з
науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Журналістська майстерність»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 06 «Журналістика»

спеціальність – 061 «Журналістика»

Освітньо-професійна програма: «Правова журналістика»

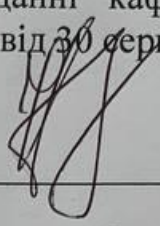
кафедра інформаційної та соціокультурної діяльності

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг	СРС (год.)	Разом (год.)	Іспит (семестр)
Денна	3	5	42	28	4	10	96	180	5
Заочна	3	5	8	4	-	-	168	180	5

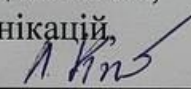
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 9 від 26 травня 2021 року).

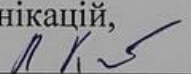
Робочу програму склала викладачка кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності Копняк-Валах Юлія Іванівна.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності, протокол № 2 від 30 серпня 2024 року

Завідувач кафедри,
кандидат історичних наук, доцент Ірина НЕДОШИТКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 061 «Журналістика», протокол № 2 від 30 серпня 2024 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
старший викладач Людмила КОМІНЯРСЬКА

Гарант освітньо-професійної програми,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
старший викладач Людмила КОМІНЯРСЬКА

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»**

1. 1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»

Дисципліна – «Журналістська майстерність»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань: 06 «Журналістика»	Обов’язкова дисципліна циклу загальної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність: 061 «Журналістика»	Рік підготовки: Денна – 3 Заочна – 3 Семестр: Денна – 5 Заочна – -5
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма: «Правова журналістика»	Лекції: Денна – 42 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 28 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 180	Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)	Самостійна робота: Денна – 96 год. Заочна – 168 год. Тренінг, КПЗ: Денна – 10 год. Індивідуальна робота – 4 год.
Тижневих годин – 8 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Курс «Журналістська майстерність» є обов'язковою дисципліною професійної підготовки журналістів кваліфікаційного рівня «бакалавр», призначений для вивчення специфіки роботи журналіста у різних видах мас-медіа.

«Журналістська майстерність» – творча навчальна дисципліна, яка передбачає поглиблене вивчення журналістських жанрів та форм, опанування методики підготовки матеріалів у друкованих ЗМІ, на радіо і телебаченні з дотриманням журналістських стандартів, що базуються на принципах правдивості, неупередженості, збалансованості, доцільності, деонтології та ґрунтуються на достовірності та аргументованості відповідно до традицій української і світової журналістики.

Метою навчальної дисципліни «Журналістська майстерність» є підготовка студента, який опанує журналістський фах до практичної діяльності, допомога в тому, аби набути знання з основ журналістської майстерності, виробити вміння писати ефективні та дієві журналістські матеріали, оперативно і фахово відбирати факти для майбутніх публікацій та будувати систему аргументації, оцінювати та виокремлювати деталі, знати стадії пізнавальної діяльності та стадії створення тексту, його композиційні та архітектонічні особливості, знати принципи роботи з технічними засобами.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувані ґрунтовні теоретичні знання з журналістського фаху;
- розкрити специфіку дисципліни в системі інших дисциплін ВНЗ;
- порівняти та уніфікувати знання з журналістського фаху у площині співпраці з іншими ВНЗ;
 - вивчити та узагальнити досвід журналістської діяльності у редакціях періодичних видань, на телебаченні, у новітніх онлайн-проектах;
 - осилити основні механізми журналістської творчості;
 - зрозуміти основні критерії творчості та форми творчої діяльності;
 - вивчити основні етапи творчого процесу під час роботи над журналістським матеріалом;
 - осилити основні вимоги до факту, аргументу та авторської оцінки у журналістському матеріалі
 - вивчити жанрологію у журналістиці;
 - знати правила фото- та відеознімання журналістського матеріалу,
 - проаналізувати та визначити особливості правового/правоохоронного/правозахисного тексту;
 - розглянути загальні та специфічні правила, методи й техніки написання текстів на правову/правоохоронну/правозахисну тематику;

- виробити уважне і критичне ставлення до власного мовлення і суспільної мовної практики на правову тематику;
- залучити студентів до творчої роботи і сприяти засвоєнню ними методики професійної оцінки діяльності ЗМІ з точки зору завдань, що стоять перед пресою.

Предметом навчальної дисципліни «Журналістська майстерність» є журналістський текст та усебічна робота з ним, зокрема жанрологія, тематичне спрямування, особливості побудови окремих елементів журналістського тексту, особливості його редагування тощо.

2.3. Назва та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни «Журналістська майстерність»

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність створювати журналістські матеріали.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Курс «Журналістська майстерність» має органічні зв'язки з навчальними предметами гуманітарного циклу, базується на дисциплінах «Основи журналістики» і «Теорія і практика журналістської діяльності».

Багатоплановість і складність проблем цього курсу зумовлює звернення до різних джерел інформації. Окремі питання цієї дисципліни знаходять своє віддзеркалення в навчальних посібниках, монографіях, укладених фахівцями різних галузей знань: соціальних комунікацій, психології, етики, історії, документознавства, а також інших суміжних дисциплін.

Професійна комунікативна компетенція передбачає насамперед наявність професійних знань, загальної гуманітарної культури, а також умінь долати психологічні «фільтри», розбивати психологічні «щити», чітко орієнтуватися в умовах медіавиробництва. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати закони логічної побудови текстів на правову/правоохоронну/правозахисну тематику; методи і прийоми журналістської майстерності; мати навички роботи з технічними засобами; знати основні форми організації творчої діяльності; структурно-композиційні особливості журналістського тексту; освоїти творчий процес журналіста, основи медіадизайну; основи літературного редагування і коректури.

2.5. Результати навчання:

- Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.
- Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту.
- Здатність формувати інформаційний продукт, здатність ефективно просувати створений медійний продукт і керуватися принципами інформаційної безпеки.

- Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.
- Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.
- Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.
- Здатність організовувати та контролювати командну професійну діяльність.
- Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.
- Вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність.
- Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.
- Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.
- Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.
- Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 РЕПОРТЕРСЬКА РОБОТА: ВІД ПОШУКУ НОВИНИ ДО ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ТЕКСТУ

Тема 1

Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії

1. Специфіка роботи з новинами. Основні ознаки новин та принципи їх відбору.
2. Жорсткі новини та вимоги до них. Принцип економії мислення. Організація стислості та необхідність стислості. Принципи та форми побудови новин: міцні конструкції, принцип перевернутої піраміди, ємкий абзац.
3. Джерела інформації і акцентуація у роботі репортера.
4. Масштаб новини як один з критеріїв вибору джерела інформації.
5. Репортерські навички, принципи роботи та обладнання для роботи.
6. Риси характеру репортера, вміння дізнаватися, з'ясувати та «фільтрувати» цікаву інформацію.

Література [8, 3, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 12]

Тема 2

Особливості факту у журналістському матеріалі

1. Специфіка та функції факту у журналістському матеріалі. Види фактів.
2. Факт у інформаційних жанрах. Принцип побудови. Зв'язок жанру і фактологічної побудови матеріалу.
3. Факт у аналітичних жанрах. Часовий принцип побудови. Принцип протилежної побудови. Принцип побудови факту за проблемними групами.
4. Від факту до образу у художньо-публіцистичних жанрах.
5. Типізація у художньо-публіцистичних жанрах.
6. Роль уяви автора у побудові факту в матеріалах публіцистичних жанрів. Зміст та гарантії права на інформацію.

Література [8, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 3

Композиційні форми журналістського матеріалу

1. Сюжетно-композиційна побудова матеріалу: обумовленість з конкретним задумом.
2. Умови досягнення цілісності. Види композиції.

3. Принцип монтажної побудови. Прийом розробки мотиву.
4. Сюжет і соціальна мета матеріалу. Подієвий сюжет із «несюжетними» вкрапленнями.
5. Авторські ремарки, відступи, асоціативні зв'язки.
6. Фабула журналістського матеріала Демократичні стандарти взаємодії судів та ЗМІ.

Література [1, 13, 10, 2, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 4

Синтез інформаційного контенту у журналістському матеріалі

1. Принципи побудови репортажу: роль автора, динамічність, деталь, оперативність.
2. Особливий аспект події – авторська подача.
3. Елементи репортажу. Напруга і динамізм. Зміна сцени і бекграунду. Зміна планів. Зміна темпу авторської оповіді.

Література [8, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 5

Аналітичні елементи в інформаційних матеріалах

1. Гібридні форми репортажу.
2. Композиційні вузли аналітичного матеріалу. Введення в проблему. Постановка проблеми. Зіткнення тези та антитези – розвиток подій.
3. Рекомендація як кульмінаційний момент.
4. «Образний орієнтир» - узагальнена оцінка, що дає можливість розширеного застосування робочої ідеї та оцінки інших аналогічних проблемних ситуаціях.

Література [1, 2, 3, 10, 5, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СПЕЦИФІКА РОБОТИ НАД АНАЛІТИЧНИМИ ТА ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНИМИ ТЕКСТАМИ

Тема 6

Специфіка інтерв'ю: психологічні аспекти креатив і ремісництво

1. Правила пілотної зустрічі. Тривалість зустрічі. Місце зустрічі.
2. Використання правила приписування вдалої думки. Правило правильного погляду.
3. Правило приховування інтелекту. Правило паузи. Ієрархія цілей пілотної зустрічі: збір базової інформації про людину, фіксація відчуття

легкої зацікавленості собою у співбесідника, чітка фіксація інформації про людину.

4. Створення приводу для ще однієї зустрічі.
5. Види інтерв'ю та форми питань. Інтерв'ю за композиційним наповненням: лінійні, кільцеві, спіральні, мозаїчні. За формою роботи інтерв'юера: активне і пасивне. Погані і хороші інтерв'юери.

Література [8, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 7

Специфіка роботи журналіста у жанрі портрету. Технології створення вдалого образу

1. Визначення портрету.
2. Структура портрету.
3. «Холодне» та «тепле» написання портрету.
4. Статична та динамічна бесіди. Види героїв портрету: «наші знайомі», «андердог», «загублені душі», «ідоли».
5. Принципи надання об'єму характеру героя портрету. Заголовок портрету.
6. Особливості композиції. Засоби досягнення динамізму у портреті: зміна дії і дія «поза сценою».

Література [8, 2, 13, 10, 3, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 8

Журналістське розслідування: особливості методу, жанру та спеціалізації

1. Різні наукові погляди на поняття «журналістське розслідування»: жанр журналістики чи науковий метод.
2. Наукова методологія жанру та спорідненість у пізнанні соціальних явищ Журналіст дослідник: особливості роботи в цілому, вимоги до професійного тексту журналістського розслідування.
3. Мета жанру – з'ясувати правду, проаналізувати та об'єктивно висвітлити гострі кути.
4. Проблемне та історичне журналістське розслідування.

Література [8, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 9

Специфіка роботи журналіста інвестиційного

1. Особливий інтелект та майстерність в роботі журналіста інвестиційного.
2. Специфіка накопичення необхідного матеріалу за темою, дотримання законодавчих норм.

3. Особливості цитування у журналістському розслідуванні. Його різне призначення.

Література [5, 8, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 10

Індивідуальна та колективна журналістська майстерність

1. Структура редакційного колективу.
2. Умови успішної редакції. Обов'язки творчих працівників редакції – журналістського корпусу.
3. Розподіл праці: від головного редактора до відділу маркетингу та головного бухгалтера. Ланка керівництва і управління. Редакторат – редактор і його заступники, редакційна колегія, секретаріат. Виконавча ланка – редакційні відділи.
4. Специфіка галузевих відділів. Жанрові відділи. Регіональні відділи. Проблемні відділи. Функціональні відділи.
5. Пірамідальна структура редакції. Плоска структура редакції. Заохочення журналістської праці.

Література [2, 3, 8, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 11

Розвиток міжнародної журналістики в Україні та світі

- 1 Становлення міжнародної журналістики в Україні та країнах Європи. Новітні носії міжнародної інформації.
- 2 Поняття зовнішньої політики.
- 3 Міжнародні комерційні холдинги їх вплив на загальну культури міжнародних медіа. Теорія особистого впливу.
- 4 Теорія непрямого впливу. Ефект «чарівної кулі».
- 5 Особливості роботи власного кореспондента (працівник редакції, що на певний термін призначається редактором для висвітлення подій в іншій країні, які пов'язані географічно чи іншими факторами) та спеціального (представник окремого видання, який призначається редакцією для висвітлення конкретної резонансної події, що може мати вплив на внутрішню ситуацію в державі) кореспондентів.

Література [8, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 12

Особливості роботи журналіста в Інтернет-виданні

- 1 Специфічні риси Інтернет-журналістики.
- 2 Характеристики електронного видання. Його переваги та недоліки у порівнянні з друкованими виданнями та аудіовізуальними медіа. Жанрова

палітра Інтернет видань.

3 Техніка оформлення Інтернет видання. Структурування інформації в Інтернет виданнях.

4 Фотоматеріали та інфографіка як засоби увиразнення в Інтернет виданні. Робота з інформагентствами та прес-службами. Посилання на першоджерела в Інтернет-виданні.

5 Копіпаст і рерайтинг. Соціальні мережі.

Література [5, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 13

Специфічні риси телевізійної журналістики та радіожурналістики

1 Особливості роботи журналіста-телевізійника. Текстові компоненти телевізійного матеріалу. Функції гіпертексту (ускладненого мультитехнічного утворення), яким є текст інформаційної телепрограми.

2 Завдяки цьому тексту матеріали мають цілісний завершений вигляд. Текст інтерв'ю.

3 Функції дикорського та закадрового тексту на радіо і телебаченні. Особливості синхронів.

4 Виразне мовлення фахівця-журналіста як складник загальної культури мовлення. Технічні показники виразного мовлення та виразного читання.

5 Властивості голосу автора на радіо та телебаченні. Дикційна і орфоепічна чистота мовлення

Література [8, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

Тема 14

Мас-медіа України в умовах воєнного стану

1. Особливості роботи ЗМІ України після повномасштабного вторгнення Росії.
2. Створення «Єдиного марафону» на українському телебаченні.
3. Проблеми мас-медіа в умовах воєнного стану.

Література [8, 13, 10, 1, 8, 9, 4, 6, 7, 11]

**4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ
«ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»
(денна форма навчання)**

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Прак. зан.	Самост. робота	Інд. р-та	Тренінг, КСРЗ	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. Вступ до спеціальності						
Тема 1. Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії	3	2	5	4	10	Поточне опитування
Тема 2. Особливості факту у журналістському матеріалі	3	2	7			Поточне опитування, тестові завдання
Тема 3. Композиційні форми журналістського матеріалу	3	2	7			Поточне опитування
Тема 4. Синтез інформаційного контенту у журналістському матеріалі	3	2	7			Поточне опитування, тестові завдання
Тема 5. Аналітичні елементи в інформаційних матеріалах	3	2	7			Поточне опитування, тестові завдання <i>1-й модульн. контроль</i>
Змістовий модуль 2 Специфіка роботи над аналітичними та художньо-публіцистичними текстами						
Тема 6. Специфіка інтерв'ю: психологічні аспекти креатив і ремісництво	4	2	8			Поточ. опитування, редагування, тестові завдання
Тема 7. Специфіка роботи журналіста у жанрі портрету. Технології створення вдалого образу	3	2	7			Поточ. опитування, тести
Тема 8. Журналістське розслідування: особливості методу, жанру та спеціалізації	3	2	6			Тестові завдання
Тема 9. Специфіка роботи журналіста інвестигейтора	3	2	6			Тестування, поточне опитування.

Тема 10. Індивідуальна та колективна журналістська майстерність	3	2	7			Тестування, поточне опитування.
Тема 11. Розвиток міжнародної журналістики в Україні та світі	3	2	7			Поточ. опитування, тести
Тема 12. Особливості роботи журналіста в Інтернет-виданні	3	2	8			Поточ. опитування, тести, ситуаційні завдання
Тема 13. Специфічні риси телевізійної журналістики та радіожурналістики	3	2	7			Оцінювання результатів презентацій
Тема 14. Мас-медіа України в умовах воєнного стану	2	2	7			2-й модульн. контр.
<i>Загалом</i>	42	28	96	4	10	
<i>Підсумковий контроль</i>				екзамен		

(заочна форма навчання)

Тема	Кількість годин				
	Лекції	Практ. заняття	Інд. робота	Тренінг, КПЗ	Самост. робота
Змістовий модуль 1. Вступ до спеціальності					
Тема 1. Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії	-	-	-	-	10
Тема 2. Особливості факту у журналістському матеріалі	-	-	-	-	10
Тема 3. Композиційні форми журналістського матеріалу	2	-	-	-	15
Тема 4. Синтез інформаційного контенту у журналістському матеріалі	2	1	-	-	15
Тема 5. Аналітичні елементи в інформаційних матеріалах	-	-	-	-	13
Змістовий модуль 2 Специфіка роботи над аналітичними та художньо-публіцистичними текстами					
Тема 6. Специфіка інтерв'ю: психологічні аспекти креатив і ремісництво	2	1	-	-	10

Тема 7. Специфіка роботи журналіста у жанрі портрету. Технології створення вдалого образу	-	-	-	-	10
Тема 8. Журналістське розслідування: особливості методу, жанру та спеціалізації	-	-	-	-	15
Тема 9. Специфіка роботи журналіста інвестигейтора	-	-	-		10
Тема 10. Індивідуальна та колективна журналістська майстерність	-	-	-	-	15
Тема 11. Розвиток міжнародної журналістики в Україні та світі	-	-	-	-	10
Тема 12. Особливості роботи журналіста в Інтернет-виданні	2	2	-	-	10
Тема 13. Специфічні риси телевізійної журналістики та радіожурналістики	-	-	-	-	10
Тема 14. Мас-медіа України в умовах воєнного стану	-	-	-	-	15
Загалом	8	4			168
Підсумковий контроль	Екзамен				

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття передбачає інтенсивну роботу в аудиторії. Воно проводиться у формі обговорення питань, дискусії, керованого викладачем або студентами «круглого столу». Складність практичного заняття полягає у тому, що воно потребує серйозної підготовки викладача і групи, мобілізації всіх навичок та можливостей студентів, чіткості його проведення. Важливо заохотити студентів до практичного заняття, що досягається елементом новизни. Крім закріплення і поглиблення раніше отриманих і засвоєних нових знань, практичне заняття стимулює студентів до пошукової діяльності, знайомить із документами та додатковою літературою, вчить роздумам, розвиваючи тим самим творче мислення і сприяє формуванню переконань. Така форма роботи передбачає також обговорення самостійно підготовлених студентами доповідей, рефератів, повідомлень та ін.

Практичне заняття № 1

Тема. Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії. Особливості підготовки журналістів.

Питання для обговорення

1. Специфіка роботи з новинами. Основні ознаки новин та принципи їх відбору.
2. Жорсткі новини та вимоги до них. Принцип економії мислення. Організація стислості та необхідність стислості. Принципи та форми побудови новин: міцні конструкції, принцип перевернутої піраміди, емкий абзац.
3. Джерела інформації і акцентуація у роботі репортера.
4. Масштаб новини як один з критеріїв вибору джерела інформації.
5. Репортерські навички, принципи роботи та обладнання для роботи.
6. Риси характеру репортера, вміння дізнаватися, з'ясувати та «фільтрувати» цікаву інформацію.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії.
2. Які матеріали можна назвати новинними?
3. Основні параметри новини.
4. Принцип жорсткого та м'якого інформування.
5. Що таке новинна мода?
6. Основні принципи роботи репортера з джерелами інформації.

Практичне заняття № 2

Тема. Особливості факту у журналістському матеріалі.

I. Питання для обговорення

1. Специфіка та функції факту у журналістському матеріалі.
2. Факт у інформаційних жанрах. Принцип побудови. Зв'язок жанру і фактологічної побудови матеріалу.

3. Факт у аналітичних жанрах. Часовий принцип побудови. Принцип протилежної побудови. Принцип побудови факту за проблемними групами.
4. Від факту до образу у художньо-публіцистичних жанрах.
5. Типізація у художньо-публіцистичних жанрах.
6. Роль уяви автора у побудові факту в матеріалах публіцистичних жанрів.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Функції та види фактів.
2. Принцип побудови факту в інформаційних жанрах.
3. Зв'язок жанру та фактажу.
4. Часовий принцип побудови факту у аналітичних жанрах.
5. Паралелі між роллю уяви автора та публіцистичним матеріалом.

Практичне заняття № 3

Тема. Композиційні форми журналістського матеріалу

I. Питання для обговорення

1. Сюжетно-композиційна побудова матеріалу: обумовленість з конкретним задумом.
2. Умови досягнення цілісності. Види композиції.
3. Принцип монтажної побудови. Прийом розробки мотиву.
4. Сюжет і соціальна мета матеріалу. Подієвий сюжет із «несюжетними» вкрапленнями.
5. Авторські ремарки, відступи, асоціативні зв'язки.
6. Фабула журналістського матеріалу. Демократичні стандарти взаємодії судів та ЗМІ.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Доцільність використання принципу «монтування» тексту.
2. Доцільність використання принципу «розробки мотиву» у тексті.
3. Принцип взаємодії подієвого сюжету із несюжетними вкрапленнями.

Практичне заняття № 4

Тема 4

Синтез інформаційного контексту у журналістському матеріалі

I. Питання для обговорення

1. Принципи побудови репортажу: роль автора, динамічність, деталь, оперативність.
2. Особливий аспект події – авторська подача.
3. Елементи репортажу. Напряга і динамізм.
4. Зміна сцени і бекграунду. Зміна планів. Зміна темпу авторської оповіді.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Синтез інформаційного та аналітичного контенту у журналістському матеріалі.
2. Принцип побудови журналістського репортажу.

Тема 5

Аналітичні елементи в інформаційних матеріалах

I. Питання для обговорення

1. Гібридні форми репортажу.
2. Композиційні вузли аналітичного матеріалу. Введення в проблему. Постановка проблеми. Зіткнення тези та антитези – розвиток подій.
3. Рекомендація як кульмінаційний момент.
4. «Образний орієнтир» - узагальнена оцінка, що дає можливість розширеного застосування робочої ідеї та оцінки інших аналогічних проблемних ситуаціях.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Специфіка інформації в журналістиці: актуальність, оперативність, документалізм, повторюваність тем, неповторюваність матеріалів.
2. Специфіка роботи журналіста у жанрі репортажу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СПЕЦИФІКА РОБОТИ НАД АНАЛІТИЧНИМИ ТА ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНИМИ ТЕКСТАМИ

Тема 6

Специфіка інтерв'ю: психологічні аспекти креатив і ремісництво

I. Питання для обговорення

1. Правила пілотної зустрічі. Тривалість зустрічі. Місце зустрічі.
2. Використання правила прописування вдалої думки. Правило правильного погляду.
3. Правило приховування інтелекту. Правило паузи. Ієрархія цілей пілотної зустрічі: збір базової інформації про людину, фіксація відчуття легкої зацікавленості собою у співбесідника, чітка фіксація інформації про людину.
4. Створення приводу для ще однієї зустрічі.
5. Види інтерв'ю та форми питань.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Інтерв'ю за композиційним наповненням: лінійні, кільцеві, спіральні, мозаїчні.
2. Інтерв'ю за формою роботи інтерв'юєра: активне і пасивне. Погані і хороші інтерв'юєри.

Тема 7

Специфіка роботи журналіста у жанрі портрету. Технології створення вдалого образу

I. Питання для обговорення

1. Визначення портрету.
2. Структура портрету.
3. «Холодне» та «тепле» написання портрету.
4. Статична та динамічна бесіди. Види героїв портрету: «наші знайомі», «андердог», «загублені душі», «ідоли».
5. Принципи надання об'єму характеру героя портрету. Заголовок портрету.
6. Особливості композиції. Засоби досягнення динамізму у портреті: зміна дії і дія «поза сценою».

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Статична та динамічна бесіди. Види героїв портрету: «наші знайомі», «андердог», «загублені душі», «ідоли».
2. Принципи надання об'єму характеру героя портрету. Заголовок портрету.

Тема 8

Журналістське розслідування: особливості методу, жанру та спеціалізації

I. Питання для обговорення

1. Різні наукові погляди на поняття «журналістське розслідування»: жанр журналістики чи науковий метод.
2. Наукова методологія жанру та спорідненість у пізнанні соціальних явищ Журналіст-дослідник: особливості роботи в цілому.
3. Мета жанру – з'ясувати правду, проаналізувати та об'єктивно висвітлити гострі кути.
4. Проблемне та історичне журналістське розслідування.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Журналістське розслідування: особливості методу, жанру та спеціалізації.
2. Вимоги до професійного тексту журналістського розслідування.
3. Особливості створення проблемного та історичного журналістського розслідування.

Тема 9

Специфіка роботи журналіста інвестигейтора

I. Питання для обговорення

1. Особливий інтелект та майстерність в роботі журналіста інвестиційного.
2. Специфіка накопичення необхідного матеріалу за темою, дотримання законодавчих норм.
3. Особливості цитування у журналістському розслідуванні. Його різне призначення.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Демократизм та його аспекти: орієнтація на народ, доступність за формою і за ціною.
2. Правдивість як адекватність картини світу, створюваної в ЗМІ, реальним життєвим процесам.
3. Оперативність як здатність готувати матеріал та інформувати громадян у стислі терміни.

Тема 10

Індивідуальна та колективна журналістська майстерність

I. Питання для обговорення

1. Структура редакційного колективу.
2. Умови успішної редакції. Обов'язки творчих працівників редакції – журналістського корпусу.
3. Специфіка галузевих відділів. Жанрові відділи. Регіональні відділи. Проблемні відділи. Функціональні відділи.
4. Пірамідальна структура редакції. Плоска структура редакції. Заохочення журналістської праці.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Розподіл праці: від головного редактора до відділу маркетингу та головного бухгалтера. Ланка керівництва і управління. Редакторат – редактор і його заступники, редакційна колегія, секретаріат. Виконавча ланка – редакційні відділи. Специфіка галузевих відділів. Жанрові відділи. Регіональні відділи. Проблемні відділи. Функціональні відділи. Пірамідальна структура редакції. Плоска структура редакції.

2. Особливості роботи власного кореспондента (працівник редакції, що на певний термін призначається редактором для висвітлення подій в іншій країні, які пов'язані географічно чи іншими факторами) та спеціального (представник окремого видання, який призначається редакцією для висвітлення конкретної резонансної події, що може мати вплив на внутрішню ситуацію в державі) кореспондентів.

Тема 11

Розвиток міжнародної журналістики в Україні та світі

I. Питання для обговорення

1. Становлення міжнародної журналістики в Україні та країнах Європи.
2. Особливості зовнішньої політики.
3. Міжнародні комерційні холдинги.
4. Теорія непрямого впливу. Ефект «чарівної кулі».
5. Особливості роботи власного кореспондента (працівник редакції, що на певний термін призначається редактором для висвітлення подій в іншій країні, які пов'язані географічно чи іншими факторами) та спеціального (представник окремого видання, який призначається редакцією для висвітлення конкретної резонансної події, що може мати вплив на внутрішню ситуацію в державі) кореспондентів.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Новітні носії міжнародної інформації.
2. Поняття зовнішньої політики.
3. Міжнародні комерційні холдинги їх вплив на загальну культури міжнародних медіа.
4. Теорія особистого впливу.

Тема 12

Особливості роботи журналіста в Інтернет-виданні

I. Питання для обговорення

1. Специфічні риси Інтернет-журналістики.
2. Характеристики електронного видання.
3. Техніка оформлення Інтернет-видання.
4. Фотоматеріали та інфографіка як засоби вираження в Інтернет виданні. Робота з інфоагентствами та прес-службами.
5. Копіпаст і рерайтинг. Соціальні мережі.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Переваги та недоліки електронного видання у порівнянні з друкованими виданнями та аудіовізуальними медіа.
2. Жанрова палітра Інтернет-видань.
3. Посилання на першоджерела в Інтернет-виданні.
4. Структурування інформації в Інтернет виданнях.

Тема 13

Специфічні риси телевізійної журналістики та радіожурналістики

I. Питання для обговорення

1. Особливості роботи журналіста-телевізійника.
2. Функції дикорського та закадрового тексту на радіо і телебаченні. Особливості синхронів.
3. Виразне мовлення фахівця-журналіста як складник загальної культури мовлення.
4. Властивості голосу автора на радіо та телебаченні. Дикційна і орфоепічна чистота мовлення

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Текстові компоненти телевізійного матеріалу.
2. Функції гіпертексту (ускладненого мультитехнічного утворення), яким є текст інформаційної телепрограми.
3. Технічні показники виразного мовлення та виразного читання.

Тема 14

Мас-медіа України в умовах воєнного стану

I. Питання для обговорення

4. Особливості роботи ЗМІ України після повномасштабного вторгнення Росії.
5. Створення «Єдиного марафону» на українському телебаченні.
6. Проблеми мас-медіа в умовах воєнного стану.

II. Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Проблеми із захистом інформаційного простору України під час воєнного стану.
2. Інформаційно-психологічна війна Росії проти України.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Метою виконання самостійної роботи є дослідження і ґрунтовне вивчення основ журналістики і спроба на практиці закріпити вивчену теорію.

Виконання самостійної роботи необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, наукових джерел, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури і практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно.

Самостійна робота необхідна для систематизації, закріплення і розширення окремих теоретичних і практичних знань з дисципліни «Журналістська майстерність». Вона дозволяє студентам опанувати необхідні практичні навички для вирішення конкретних завдань.

Мета виконання самостійної роботи – допомогти студентам глибше засвоїти теоретичний матеріал, допомогти у вирішенні практичних завдань курсу.

Самостійну роботу студенти виконують протягом вивчення дисципліни «Журналістська майстерність» з проведенням консультацій з викладачем дисципліни відповідно до графіку навчального процесу.

Самостійна робота виконується у формі реферату за обраною темою (в межах змістового модуля). Під час виконання студент має використовувати українські та зарубіжні джерела, самостійно проводити пошук документальної та фактографічної інформації, систематизувати та узагальнювати дані, виявляти ключові моменти.

Робота виконується на аркушах паперу формату А4 обсягом не менше, ніж 15 сторінок друкованого тексту (Times New Roman, 14). Для чіткого та послідовного викладу матеріалу потрібно скласти план роботи, який має містити такі обов'язкові структурні частини: вступ (обсягом до 2 сторінок), де висвітлюються сутність і значення теми, формулюється предмет, об'єкт, мета дослідження, обґрунтовується його актуальність; основну частину – розкривається зміст питань теми роботи, наводяться зауваження; висновки, де підсумовується зібраний матеріал та містяться пропозиції; список використаних джерел, на які даються посилання у тексті.

Тематика

Змістовий модуль I.

1. Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії.
2. Які матеріали можна назвати новинними?
3. Основні параметри новини.
4. Принцип жорсткого та м'якого інформування.
5. Що таке новинна мода?
6. Основні принципи роботи репортера з джерелами інформації.
7. Функції та види фактів.
8. Принцип побудови факту в інформаційних жанрах.

9. Зв'язок жанру та фактажу.
10. Часовий принцип побудови факту у аналітичних жанрах.
11. Паралелі між роллю уяви автора та публіцистичним матеріалом.
12. Доцільність використання принципу «монтування» тексту.
13. Доцільність використання принципу «розробки мотиву» у тексті.
14. Принцип взаємодії подієвого сюжету із несюжетними вкрапленнями.
15. Синтез інформаційного та аналітичного контенту у журналістському матеріалі.
16. Принцип побудови журналістського репортажу.
17. Специфіка інформації в журналістиці: актуальність, оперативність, документалізм, повторюваність тем, неповторюваність матеріалів.
18. Специфіка роботи журналіста у жанрі репортажу.

Змістовий модуль II

19. Інтерв'ю за композиційним наповненням: лінійні, кільцеві, спіральні, мозаїчні.
20. Інтерв'ю за формою роботи інтерв'юєра: активне і пасивне. Погані і хороші інтерв'юєри.
21. Статична та динамічна бесіди. Види героїв портрету: «наші знайомі», «андердог», «загублені душі», «ідоли».
22. Принципи надання об'єму характеру героя портрету. Заголовок портрету.
23. Журналістське розслідування: особливості методу, жанру та спеціалізації.
24. Вимоги до професійного тексту журналістського розслідування.
25. Особливості створення проблемного та історичного журналістського розслідування.
26. Демократизм та його аспекти: орієнтація на народ, доступність за формою і за ціною.
27. Правдивість як адекватність картини світу, створюваної в ЗМІ, реальним життєвим процесам.
28. Оперативність як здатність готувати матеріал та інформувати громадян у стислі терміни.
29. Розподіл праці: від головного редактора до відділу маркетингу та головного бухгалтера. Ланка керівництва і управління. Редакторат – редактор і його заступники, редакційна колегія, секретаріат. Виконавча ланка – редакційні відділи. Специфіка галузевих відділів. Жанрові відділи. Регіональні відділи. Проблемні відділи. Функціональні відділи. Пірамідальна структура редакції. Плоска структура редакції.

30. Особливості роботи власного кореспондента (працівник редакції, що на певний термін призначається редактором для висвітлення подій в іншій країні, які пов'язані географічно чи іншими факторами) та спеціального (представник окремого видання, який призначається редакцією для висвітлення конкретної резонансної події, що може мати вплив на внутрішню ситуацію в державі) кореспондентів.
31. Новітні носії міжнародної інформації.
32. Поняття зовнішньої політики.
33. Міжнародні комерційні холдинги їх вплив на загальну культуру міжнародних медіа. Теорія особистого впливу.
34. Переваги та недоліки електронного видання у порівнянні з друкованими виданнями та аудіовізуальними медіа.
35. Жанрова палітра Інтернет-видань. Посилання на першоджерела в Інтернет-виданні.
36. Структурування інформації в Інтернет виданнях.
37. Текстові компоненти телевізійного матеріалу.
38. Функції гіпертексту (ускладненого мультитехнічного утворення), яким є текст інформаційної телепрограми.
39. Технічні показники виразного мовлення та виразного читання.
40. Проблеми із захистом інформаційного простору України під час воєнного стану.
41. Інформаційно-психологічна війна Росії проти України.

7. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»

Метою проведення тренінгу з дисципліни «Журналістська майстерність» є створення неформального, невимушеного спілкування, яке відкриває перед групою студентів варіанти для аналізу.

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у студентській групі, ознайомленні з правилами проведення тренінгового заняття та умов підбиття підсумків.

3. Практична частина реалізується групою чи підгрупами студентів чисельністю 4-5 осіб шляхом виконання завдань чи вирішення проблемних питань тренінгового заняття.

4. Підведення підсумків відбувається шляхом обговорення результатів виконання тренінгового завдання групою чи підгрупами студентів, обміну думками з питань, винесених на тренінгове заняття.

Тема: Специфіка інтерв'ю: психологічні аспекти креатив і ремісництво.

Порядок проведення:

(проводиться у формі тренінгу)

1. Формулювання назви проекту.
2. Постановка проблеми, підготовка анотації проекту (робота в групах).
3. Визначення цілей і задач проекту (робота в групах).
4. Розробка методів проекту (робота в групах).
5. Визначення форм оцінки, звітності і результативності проекту.
6. Основні вимоги до підготовки резюме на виконавців проекту і розподіл обов'язків по виконанню проекту.

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Журналістська майстерність» використовуються методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне оцінювання;
- презентації результатів виконання завдань та досліджень;
- підсумкове оцінювання по кожному змістовному модулю;
- оцінювання виконання самостійної роботи;
- оцінювання виконання тренінгу;
- екзамен.

9. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Мас-медіа в сучасних інформаційних війнах» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих на практичних заняттях (кожен здобувач має отримати не менше 3 оцінок)	Оцінюється як підсумкова робота, яка охоплює теми 1-5	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих на практичних заняттях (кожен здобувач має отримати не менше 3 оцінок)	Оцінюється як підсумкова робота, яка охоплює теми 6-14	Визначається як оцінка, отримана за виконане завдання під час тренінгу.	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання самостійної роботи.	Теоретичні питання (4 питання) – по 25 балів макс. 100 балів.

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	14
2.	Проекційний екран	14

3.	Наявність доступу до мережі Інтернет (за необхідності)	1–15
4.	Ноутбук	14
5.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–15
6.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–15
7.	Інструменти Microsoft Office (PowerPoint і т.ін.)	14

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики. – К.: Академія вільної преси, 2005.
2. Голуб О. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ: ТОВ “Софія-А”, 2019. 184с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-тє вид. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.
4. Комінярська Л., Блашків О. Ігрофікація навчального процесу у підготовці журналістів: практичні можливості та результати. Держава і регіони. 2023. №4. С. 137-144.
5. Комінярська Л. Телеграм-канали як популярні джерела комунікації в умовах повномасштабної російсько-української війни. Збірник наукових праць «Молодий дослідник» №3, 2024.
6. Кость С. Вступ до журналістики : навч. посіб. / Степан Кость. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 512 с.
7. Основи журналістики: Практикум / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Т. В. Фісенко, О. О. Гусак. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 49 с.
8. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник. – К. : Знання, 2006. – 628 с.+ компакт-диск.
9. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, інтернет / Пер. з англ. Н. Єгоровець. – К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2008.
10. Complete Ukrainian. John Murray Publisher, 2018. 320 p. (Teach Yourself).
11. Nedashkivska Alla. Ukrainian for Professional communication: a web based textbook for developing business and professional communication skills in Ukrainian. URL: <https://businessukrainian.com/>.

Електронні ресурси:

1. Класифікація нормативних документів України. URL: <http://document.ua/nopage.html>
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.lib.rada.gov.ua>
3. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду. URL: <http://www.ulif.org.ua>